

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. III. Veritas Catholica probatur ex traditione,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

Domini nostri ac Salvatoris, & ituri ad caelum, & inde profecturi, quis ea negligat, quis observet; & inde venturi, ut de omnibus iudicet.

Quartò, Tropi & figuratae locutiones non sunt nec debent esse usui, nisi vel ad ornatum, aut amplificationem sermonis, ut in concionibus fieri consuevit, vel ad occultandum sensum: Sed tropus in illis quatuor Christi vocibus, *Hoc est corpus meum* nec esset ornamento, nec amplificationi, ut patet, sed confusio, neque debuit apponi ad occultationem sensus, quia tunc Christus erat cum solis Apostolis, quibuscum privatum, ut amicus amicis, ut magister discipulis, familiari colloquio, abique ambagibus, distinctè mysteria pandebat; unde & dicebat Luca 8. *Vobis datum est nosse mysterium regni Dei*, rateris autem in parabolis; & Joan. 15. *Iam non dico vos servos, sed amicos*, quia omnia quaecunque audivi à Patre meo, nunc feci vobis. Propter quod cap. 16. dicebant ei Discipuli: *Nunc palam loqueris & proverbium nullum dicis*. Adde quod, ubi Apostoli non intelligebant figuratum sermonem, interrogabant Dominum, ut patet Matth. 15. *Edificare nobis parabolam istam*; & tamen quoad præsens mysterium, nullus eum interrogavit, quia se habet perspicue locutus erat.

Quintò, Consueverunt Evangelistæ mutuas tibi operas tradere, ut quod ab uno obcurius est traditum, id aliis clariùs enarret: hinc Joannes Baptista, Elias à Matthæo nuncupatur, sed ut quis sit sensus dignoscatur, subiungit Lucas: *Veni Ioannes in virtute & spiritu Eliae*. Quod verò à Luca dictum est, eiectionem fuisse demonium in digito Dei, à Matthæo in Dei spiritu exponitur. Joseph, Christi Pater non semel scribitur, sed ne falleremur dictionis ambiguitate, Lucas addidit, *ut putabatur*. Matthæus & Marcus accusatum Christum memorant, quia dixisset, *Solvite templum hoc, & in triduo reedificabo illud*; sed quia de quo templo locutus esset, reliquerant incertum, id minimè reticendum Divus Joannes putavit, & de templo corporis suum debere intelligi significavit. Et tamen loquentes de institutione Eucharistiae, ejusque historiam narrantes, nullus eorum interpretatus est dictum alterius, utendo verbo significat, aut nomine figurat vel signi, sed unanimi consensu ut sunt ubique verbo est, & vocibus corporis & sanguinis. Ergo verba illa non debent in tropico & figurativo exponi.

Denique testimonia Scripturæ quibus aliorum mysteriorum quæ Sacramentarii nobiscum admittunt, veritas ostenditur, non apertius eam declarant, quàm verba illa, *Hoc est corpus meum*, tealem corporis Christi sub speciebus panis existentiam ostendunt: Ergo sicut Sectarii alia testimonia in sensu typico & figurativo non audent exponere, ita nec istud in illo sensu debent interpretari. Consequentia patet; Antecedens verò probatur primò de mysterio Trinitatis. Ex eo colligunt Sectarii nobiscum, Personas Divinas eandem numero habere naturam, quòd Filius loquens de Patre, & de seipso, dicat: *Ego & Pater unum sumus*, Joannes loquens de tribus personis, hæc scribat: *Hi tres unum sunt*. Illa autem duo testimonia non magis aperta sunt pro unitate in natura, quàm hæc verba, *Hoc est corpus meum*, pro reali præsentia corporis Christi in Eucharistia: unde Arriani ea interpretabantur de unitate præcisè quoad effectum, & varia loca Scripturæ arripiebant ad confirmationem suæ

Tom. V.

interpretationis, multò opportuniora, quàm ea quibus Calvinistæ abutuntur, ad eludendam veritatem horum verborum, *Hoc est Corpus meum*; dicebant enim loca illa de unitate naturæ debere intelligi, sicut intelligitur iste Actorum 4. *Credentium erat anima una, & cor unum*. & illud Joan. 17. *Ego claritatem quam dedisti mihi, dedi eis, ut sint unum, sicut nos unum sumus*. Quoad mysterium verò Incarnationis idem probatur: nam ex illo loco, *Verbum caro factum est*, unde colligitur, non magis constat verbum nostram naturam verè, realiter, & non tantum quoad speciem sive apparentiam sumpsisse, quàm ex isto, *Hoc est Corpus meum*, constet, Corpus Christi realiter esse præsens in Eucharistia; imò prior locus de Incarnatione, magis patet figuris quibus Marcionistæ & alii antiqui hæretici abutebantur; dicebant enim locum illum explicandum esse de assumptione non veræ carnis, sed phantasticæ, sive secundum apparentiam, juxta illud ad Philipenses 2. *In similitudinem hominum factus, & habitum inventus ut homo*. Triumpharent certè Sacramentarii, si similem locum possent nobis obijcere pro suis tropis in mysterio Eucharistiae. Denique quoad mysterium resurrectionis idem suadetur, ex eo quod idè Calvinistæ colligant nobiscum ex Scriptura, futuram corporum nostrorum resurrectionem, quia Apostolus dicit quod *mortui resurgent incorrupti*: ille autem locus magis patet figuris quibus utebantur Originistæ, quàm iste, *Hoc est Corpus meum*, pateat tropis quibus Calvinistæ conantur eum explicare. Nullus item est Scripturæ locus, qui istorum explicationi ita faveat, sicut in specie favere videbatur Originistis locus iste alius Apostoli: *seminatur corpus animale, resurget spirituale*: quemadmodum enim *ly, seminatur*, figuratè explicandum est, ita etiam sumendum videtur, *ly, resurget*. Concludamus ergo cum Fulberto Carnotensi Episcopo Epist. 1. *Hoc sacramentum non est inanis mysterii Symbolum, sed Corpus Christi verum*. Nullus locus dubietati relinquitur, quando ille ipse qui auctor est muneris, testis est veritatis. Addamus istud S. Gaudentii tract. 2. in Exodum: *Quod annuntiatum est credas, quia quod accipis, Corpus est panis illius celestis, & sanguis est illius sacrae vitis*. Nam eam panem consecratum & vinum Discipulis suis porrigeret, sic ait: *Hoc est corpus meum. Hic est sanguis meus*. Credamus queso cui credidimus. Nescit mendacium veritas.

ARTICULUS III.

Veritas Catholica probatur ex traditione.

Secunda probatio Catholicæ veritatis de reali præsentia Christi in Eucharistia, sumitur ex perpetua & nunquam interrupta traditione, ab Apostolis ad nos usque, continuâ successione, per manus Majorum delatâ, quæ in omni ætate & sæculo viguit.

Primus oculatus hujus traditionis testis sit Beatus Andreas Apostolus, qui (ut in ejus vita ab ejus Discipulis conscripta refertur) Egæ Proconsuli, ut diis suis immolaret hortanti, respondit: *Ego omnipotenti Deo, qui vivus & verus est, quotidie immolo, non taurorum carnes, nec hircorum sanguinem, sed immaculatam agnū in altari, cujus carnes, postea cum omnis populus credentium manducaverit, agnus qui sacrificatus est, integer perseverat, & vivus* Hujus

23

modi

modi vero narrationem indubitate esse fidei, testatus est ante sexcentos annos Petrus Damianus serm. 7. de S. Andrea, ubi de hac historia sic loquitur: Non immerito in singularem autoritatem artem suscepit, quam qui viderunt, scripserunt, & ministri fuerunt sermonis. Eandemque refert Metaphrastes, qui floruit ante annum Domini 859.

Secundus hujus traditionis testis est Jacobus frater Domini, qui in sua Liturgia expressè fateatur, per verba consecrationis verum corpus & sanguinem Christi confici. Idem in sua Marcus Evangelista affirmat.

Tertius sit Ignatius, qui vixit Apostolorum tempore, & Joannis Apostoli discipulus fuit, tertiusque à Petro Antiochenus Episcopus: Ille enim in Epistola ad Romanos hæc scribit: Non gaudeo corruptibili nutrimento, nec volaptatibus hujus vite: panem Dei volo, panem celestem Filii, qui est caro Christi Dei. Et in Epistola ad Smirnenles (ut refertur à Theodoro dial. 3.) de Saturnianis & Simoniacis hæreticis loquens, sic ait: Eucharistias & oblationes non admittunt, quod non constentur Eucharistiam esse carnem Salvatoris Domini nostri Iesu Christi, quæ pro peccatis nostris passæ est.

Quartus sit Clemens Romanus, tertius à Petro Pontifex, & ab ipso in successorem nominatus, qui lib. 8. Apostolicarum constitutionum, sic Deum alloquitur: Rogamus te ut mittas Spiritum Sanctum tuum super hoc sacrificium, testem passionum Domini Iesu, ut ostendat hunc panem, Corpus Christi tui, & hunc calicem, sanguinem Christi tui. Etcap. 21. Percepto corpore & pretioso sanguine Christi. Quæ verba leguntur etiam in Liturgia Jacobi Apostoli.

Quintus sit S. Martialis, qui fuit etiam B. Petri Discipulus: ille enim in Epistola ad Burdigalenses cap. 3. hæc scribit: Quod Iudei per invidiam immolaverunt (id est corpus & sanguinem Christi) nos in ara sanctificata, salutis nostra causâ proponimus.

Sextus sit Dionysius Areopagita, Pauli Apostoli Discipulus, qui in libro de Ecclesiastica Hierarchia cap. 3. Eucharistiam sic alloquitur: O divinisimum & sanctum sacramentum, obducta tibi symbolicè opera menta enigmatum revelans, dilucide nobis demonstrare, ac spirituales nostros oculos, singulari, apertoque lumine imple. Ubi notanda sunt hæc verba, Obducta tibi symbolicè opera menta, quæ apertè declarant, Eucharistiam aliud esse præter symbolum, seu figuram, Christum scilicet, quem sub signorum operimentis latentem invocant.

Septimus sit S. Irenæus, qui secundo sæculo vixit: ille enim lib. 4. adversus hæreses cap. 34. disputans contra resurrectionis corporum adversarios hæc scribit: Quomodo autem rursus dicunt, carnem in corruptionem devenire, & non percipere vitam, quæ Corpore Domini & Sanguine alitur. Ubi docet corpora nostra fieri incorruptibilia, quia aluntur corpore Christi: Ergo censet corpus Christi non solum mente & ore fidei, sed & corpore ipso percipi.

Octavus sit Iustinus Martyr, qui apol. ad Antoninum in fine, hæc habet: Non communem usitatumque panem, usitatumque potionem capimus, sed quemadmodum Dei Verbum homo factus, Iesus Christus, & carnem & sanguinem habuit, sic etiam cibum, qui per preces sermonis quem ab eo accepimus, consecratus est, & quo sanguis, carnesque nostra communione aluntur, Iesu Christi ejus, qui homo fa-

ctus est, & carnem & sanguinem esse accepimus. Apostoli enim ita tradiderunt. Quibus verbis non solum panem & vinum, per verba consecrationis in carnem & sanguinem Christi converti, sed etiam id esse Apostolorum traditionem asserit.

Nonus sit Tertullianus, qui lib. de resur. carnis cap. 8. hæc scribit. Caro ablutur, ut anima conetur. Caro angitur, ut anima conetur. Caro corpore & sanguine Christi reficitur, ut & anima deo saginetur. Quæ verba intelligi nequeunt de comestione mentis per fidem, tum quia illæ caro corpore & sanguine Christi reficitur, affirmatque, comestione illam comparat cum ablutione & unctione, quæ in Baptismo & Confirmatione fiunt, quibus verè, & realiter corpus afficitur.

Alii ejusdem traditionis testes, qui per longas ætates veram & realem Christi in Eucharistia præsentiam docuerunt, apud Bellarminum lib. 1. de Euchar. videri possunt. Potest, hæc traditio confirmari ex praxi & disciplina primitivæ Ecclesiæ, quæ summâ diligentia cavebatur, ne Catechumenis aperiretur mysterium Eucharistiæ, cujus rei certa sunt monumenta apud antiquos Patres, referentes hanc disciplinam Ecclesiæ, ut apud Ambrosium deis qui initiantur mysteriis cap. 1. Theodoretum dial. 1. ubi jubetur, qui submissâ voce, & mysticè, id est obsecratè, coram Catechumenis disputabant de Eucharistia. Unde Augustinus tract. 11. in Joan. si interrogaveris Catechumenum, credis in Christum? Respondet, credo, & signat se cruce Domini. Si interrogaveris eum, manducas ne carnem Carnem Christi, & bibis jus sanguinem? nescit quid loquatur: Quia sciret non licebat hoc mysterium Catechumenis declarare. Ex quo manifestè colligitur, fidei primitivæ Ecclesiæ, non existimasse Eucharistiæ esse solum manducationem Christi mentalem, per fidem, repræsentatam in symbolis externis, nam Catechumenis non fuisset celandum tale mysterium, cum illi jam crederent in Christum, ac scirent Patres veteris testamenti manducasse agnum paschalem, figuram Christi immolati: Ergo Ecclesiæ tunc sentiebat, mysterium Eucharistiæ aliud esse quàm solum manducationem mentalem corporis Christi.

Aliud ejusdem veritatis signum & argumentum est, alia antiqua cæremonia, cujus meminit Augustinus lib. 2. de peccat. meritis cap. 6. quæ benedicebatur panis, ut daretur Catechumenis, quem sanctum sacramentumque appellat Augustinus, quamvis (inquit) non sit corpus Christi. Nam si Eucharistia nihil aliud esset quàm purus panis, solâ Sacerdotis benedictione sacratum, quid opus erat alium panem benedicere, ut daretur Catechumenis? aut cur hic etiam non appellatur corpus Christi?

Idem colligitur ex eo quod summa semper fuit religio in sumenda & tractanda Eucharistia, quam re omnium sacratissima: hinc enim constitutum fuit, ut non nisi à jejunis perciperetur sicut asserit Augustinus Epist. 118. cap. 6. in verbis: Hoc placuit Spiritui sancto, ut in hoc tantum sacramento, in os Christi præparatum, corpus intraret, quàm ceteri cibi. Unde summum peccatû censetur dare illam non jejunis, sicut ex Chrysostomo colligi potest Epist. 4. ad Corin. cum quidam finxisset, Christum, cum non jejunis ministrasse Eucharistiam, re-

ARTICULUS IV.

Catholica veritas definitionibus Conciliorum
stabilitur.

Non solum Scriptura & Traditio, sed etiam 27
plura Concilia generalia, veritatem Catholicam, de reali & corporea manducatione corporis & sanguinis Christi in Eucharistia, aperte docent. In primis enim Concilium Nicaenum primum, Anno 330. celebratum, & ipso Calvino, cum tribus aliis proximis generalibus, libro 4. Instit. cap. 9. §. 8. receptum, & approbatum, hanc veritatem docuit: sic enim habet libro 3. (editionis Pisani) cap. de sacra mensa: In hac sacra mensa ne humiliter inrenti simus ad profuturum panem & calicem, sed attollentes mentem fide, intelligamus situm in illa sacra mensa agnum illum Dei, tollentem peccata mundi, incruentè à Sacerdotibus immolatum; & pretiosum ejus corpus, & sanguinem, verè nos sumentes, credamus hac esse nostra redemptionis symbola. Quibus verbis Concilium perspicue asserit, Christum residere in sacra illa mensa, in qua symbola panis & vini proponuntur, ac in ea incruentè immolari à Sacerdotibus, & à fidelibus verè recipi.

Secundò eadem veritas definita fuit in Concilio Ephesino in Epistola Cyrilli ad Nestorium, à Concilio approbata, in qua sic dicitur: Ad mysticas benedictiones accedimus, eaque ratione sanctificamur, ut per sacra carnis, & pretiosi sanguinis Christi, omnium nostrum Salvatoris, participes effecti. Et paulò post: Neque enim illam ut carnem communem suscipimus, sed tanquam verè vivificam, ipsiusque Verbi propriam.

Tertiò, Concilium Nicaenum 2. seu septima 29
Synodus Oecumenica, art. 6. hæc habet: Nemo unquam Sanctorum Apostolorum, qui tuba sunt spiritus Sancti, aut gloriosorum Patrum nostrorum, incruentum nostrum sacrificium, in memoriam passionis Christi Domini Dei nostri, & totius sue dispensationis factæ, imaginem corporis illius dixit: Nam is qui accipit à Domino, sic non dicit, aut confitetur, sed auditur sic dicentem Evangelicè, Nisi comederitis carnem Filii hominis &c. Quo nihil clarius & expressius ad refellendum Calvinistarum errorem dici potest.

Quartò exortà hæresi Berengarii, qui ut supra art. 1. diximus, circa Annum 1050. presentiam Christi in Eucharistia sacramento negavit, in pluribus Conciliis quæ ibidem retulimus, ejus error proscriptus est; & Catholica veritas sancita & confirmata, nimirum in Concilio Vercellensi sub Leone IX. in Turonensi sub Victore II. & in duobus aliis Conciliis, sub Nicolao II. & Gregorio VII. Romæ habitis, in quibus Berengarius publicè suum errorem retractavit.

Quintò, in Concilio amplissimo totius orbis sub Innocentio III. Romæ celebrato, iterum eadem hæresis damnata est, & Catholica veritas de reali presentia corporis Christi, can. 1. his verbis declarata: Verum Christi corpus & sanguis in sacramento altaris, sub speciebus panis & vini veraciter continetur, transubstantiatis pane in corpus, & vino in sanguinem, potestate divinâ.

Sextò, eadem veritas explicata est in Concilio generali Viennensi, sub Clemente V. in Constantiensi, sub Martino V. in Florentino, sub Eugenio

ponit ille: Hoc feci, expungatur corpus meum ex alio Episcoporum, & abiciat me etiam Christus à regno suo. Ob summam etiam reverentiam quâ fides hoc sacramentum in primitiva Ecclesia colebant, vasa ad Eucharistiæ celebrationem non nisi ex rebus valde pretiosis, ut ex auro & argento fieri solebant. Unde in Ecclesia Rhemenfi, ante mille annos, à D. Remigio calix aureus relictus est, cum hac inscriptione:

Hauriat hinc populus vitam de sanguine sacro.
Et in multis Germaniæ Monasteriis vetustioribus, extant adhuc antiquæ fistulæ aureæ, vel argenteæ, quarum erat olim usus ad sanguinem ex calice tutius hauriendum, Quin etiam apud Prudentium in libro *perisæpæ*, Præfectus Gentilis, D. Laurentio Martyri inter alia dicit: B

Hanc esse vestris orgiis,
Moremque & artem proditum est,
Hanc disciplinam fœderis,
Bibant ut auro Antistites:
Argenteis scyphis ferunt
Fumare sacrum sanguinem,
Auroque nocturnis sacris
Affare fixos cereos.

Demum fideles non figurativè tantum, sed verè & realiter, carnem & sanguinem Christi, sub speciebus panis & vini, in Eucharistia sumere, argumentum est, quod Christiani inter alia olim, accusabantur ab Ethnicis, quod in suis sacris, carnem humanam ederent, ut patet ex Tertulliano in Apologetico cap. 7. ubi sic ait: Dicitur sceleratissimi de sacramento in fanticidii, & pabuli. Et ex Felice in Octavio, ubi ait quod Gentiles Christianis exprobrare solebant, quod infantem farinâ rectum secretis vulneribus confoderent, ejusque membra inter se partirentur. Eundem etiam cultum, quo fideles in primitiva Ecclesia Christum sub speciebus panis & vini in Eucharistia latentem colebant, occasionem fuisse Gentilibus suspicandi Christianos colere Ceterem & Bacchum, testatur D. Augustinus libro 20. contra Faustum cap. 13. Certè si fideles in Eucharistia carnem & sanguinem Christi figurativè tantum & non realiter sumerent, debebant eximii illi Catholicæ fidei defensores id omnino apertè declarare in suis Apologiis, ut hoc immane crimen infanticidii, quo Christiani olim gravabantur, omnino amoverent; & ut Gentilibus, qui nos impios appellant, ex eò quod Deum nostrum manducemus, penitus os occluderent: hæc enim defensio facilissima erat, si vera fuisset. Hoc verò illi nequaquam in suis Apologiis præstant, non enim ad Sectariorum topoi, sed ad omnipotentiam Dei recurrunt, ut mysterium Eucharistiæ explicant, ut patet de Eustathio Martyre, qui in sua Apologia, ad calumniam allatam Paganorum respondens, sic ait: Non enim ut communem panem hæc sumimus, sed quemadmodum per Verbum Dei incarnatum, Jesus habet carnem & sanguinem; sic etiam per preces verbi Dei ab ipso Eucharistiam factum cibum ex quo carnes nostræ aluntur, ipse incarnatus Jesus carnem, & sanguinem esse edocti sumus.